

Şowsuz nika

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 января, 2025

Şowsuz nika ŞOWSUZ NIKА

Aňymda hemişe şu jümle asyl-asyl bolup dur:

– Näderejede has köp demokrat bolan bolsak, şonça-da köp ahlaksyz bolduk!

Imperializm «medeniýet» sözünü eksplutasiýasyna galkan edindi. Häzir bu sözünüň ýerini «demokratiýa» aldy. Hasam beteri, din derejesine getirildi. Adamlary, jemgyýetleri, ýurtlary mukaddesleşdirilen «demokratiýa» bilen sandan çykardylar we öldürdiler...

Näçe gezek ýazdym: Saýlawlar bizi yzagalaklaşdyrýar, ýabanylaşdyrýar, islendik zady emeli ýagdaýda götergilemek arkaly manysyzlaşdyryp ownadýar (Progressiw yslamy-da şeýdip sozdular).

Görýäňiz-ä, bir demokrat öz bolşy bilen köpçüligiň nädogry ýüzlere ýakynlaşmagyna sebäp bolýar!

Biziň ugrumyz hanjak?

Demokratiýa diýip gygyrýanlaryň köpüsi, çykalganyň, azat boluşyň däl-de, öz şahsy bähbitleriniň, gara nebsiniň ugunda hallan atýar!

Kürsiden, wezipeden başga hiç zady piňine almaýan bular ýaly adamlar käte bilnikli, käte özüleri-de bilmän uly syýasy ahlaksyzlygyň içine düşýär.

Bu aýyplamany agyr hasaplamaň.

«Şul-a üýtgemez, azmaz» diýlen syýasatçylaryň syýasy güýji öz

şahsy bähbidi üçin ulanýanlygy indi geň galynybam durlanok...
Renessansçy filosof Benedikt Spinoza eger häzir diri bolsa bu
ýagdaýa “hoşniýetlilige barýan ýol aňsat däl» diýerdi.

Serediň:

Ahlak teoriýasynyň merkezinde jemgyýetçilik bähbidi ýatyr.
Kimleriň halk üçin syýasata baş goşandygynyň ýeke-täk
görkezijisi şudur.

* * *

Syýasaty we ahlagy deňeşdirip göreniňizde, hemişe bir hakykat
bilen ýüzbe-ýüz bolarsyňyz: Demokratiýa gözboýagçylygyň
režimidir...

Renessans döwrüniň akyldary Makiawelli ahlak bilen syýasatyň şowsuz nikasynyň bardygyny ýazdy. Adamzat asyrlar boýy başyndan geçire-geçire geldi:

Syýasat diňe aldady we bu jemgyýetlere oňyn täsir etmeýän çüýrük gatnaşyk hötjetlik bilen dowam etdirilýär. Bu bolsa elmydama jahyllaryň dogulmagyna – jahylyýete sebäp bolýar...

Syýasy partiýalaryň arasyndaky şahsy bähbide daňylyp galmalar ýurduň gelip ýeten soňky gözgyny halyny görkezýär...

Ahlakly bolmagyň talap edýän dogruçyllygyny, ýagşylyksöýerligini, açykgöwünliligini, mylakatlylygyny, ölçeçliligini gözleýäris. Köp zat isleýärmä näme?

* * *

«Tanzimatıyñ» awtory Mustapa Reşit paşa öz döwründe «respublikaçylykda» aýyplandy.

Birinji Meşrutıýetiñ (Konstitusion monarhiýanyñ) lideri Mithat paşa öz döwründe «respublikaçylykda» aýyplandy.

Respublikanyñ düýbünü tutanam Mustapa Kemal paşa boldy...

Aradan asyrlar-asyr geçdi.

Kylyçdarogly häzir respublikaçymy? Köp adam onuñ respublikany ýykmaq üçin kürsiden el çekmändigini pikir edýär! Bilemok-da. Emma kontrrewolýusioner demokratdygy inkär edip bolmajak

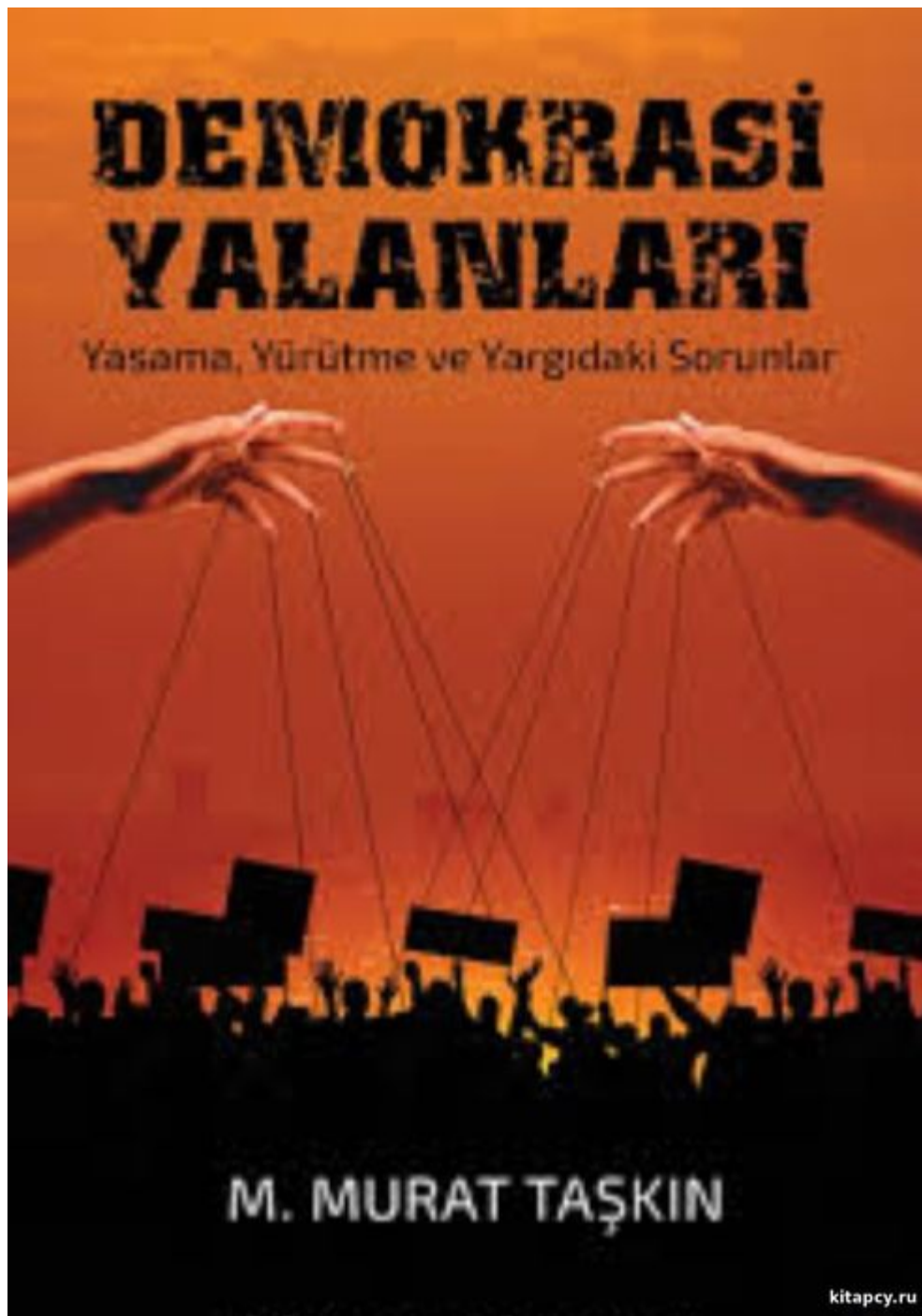
hakykat!

Köp sanly demokrat ähli gazanylan üstünlikleriň, esasanam adamyň «tepbedini okan» pyçagy «sag eli» bilen sünçdi!

Ah! Hemişe bir zada gaharym gelýär: aramyzdaky goýun derisine giren şagallara özümizi aldadýarys.

Gün geçdigisaýy hapalanyp barýarys. Diňe syýasy partiýalar däl, tutuş jemgyýet bolup jahyl bolduk, taşlandyk, zaýalandyk, düzgün-tertibimiz çüýredi...

Öňbaşçy syýasy partiýalaryň bular ýaly derejede bozulmagy öz içinde uly sarsgyn, umytsyzlyk, ýykgynçylyk döredýär. Iň erbedi-de, şindizem muňa pitiwa etmeýän merkezi oligarhiýa bar...

Syýasy partiýalarda özgerişlikleriň bolmagyny isleýänler ol pyçagy çykaryp, hassany sagaltmasa bolmaýar. Ýogsam bolmasa: Partiýalar ýekän-ýekän öler, hojaýynyndan sylag-serpaý almak ýaranjaňlygy kök urar we oňurgasyz-ýiliksiz täsin jandara öwrýler. Iýmiti-de diňe zir-zibildäki poh-püsül bolar!

Kongres soňky kararyny bermeli bolar: Ýa-ha her dürli ownaýyşa sebäp bolan «ulufe sistemasy» üstün çykmaly bolar ýa-de respublikany öňe alyp isleýän çepçiler...

Syýasy partiýalaryň gaflatdan, gapyllykdan, batyllykdan halas boljagyna, biragyzydan bir çukura tüýkürip, ýagty geljege çykjagyna ynanyaryn.

Çünki jemgyýetiň, ýurdumyzyň halas boluşlyga önbaşçylyk etjek partiýa mätäçligi bar. Şer ojaklarynyň önüne diňe sowukganly, hakydasy berk, heýjanyny ýitirmedik syýasy partiýa bilen böwet basyp bolar.

Haýal etmän, wagt ýitirmezden... Başgalary gaýtalaman, ýedi ölçäp bir kesjek başlangyja mätäçligimiz bar. Çünki «demokratiýa» gözboýagçylygyna duwlanyp, ähli gymmatlyklaryň içiniň köwülmeginden ýadadyk...

Soner ÝALÇYN.

«SÖZCÜ» gazetini, 29.09.2023 ý. Publisistika